

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt:
**„Polityka bezpieczeństwa państwa a Strategie Bezpieczeństwa Narodowego
Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście napływu imigrantów
w latach 2004 – 2021”.**

Celem badawczym rozprawy doktorskiej jest określenie na ile Strategie Bezpieczeństwa Narodowego odnoszą się do imigracji i realizują cele w tej kwestii. Celem pracy jest również wskazanie ważnych rekomendacji i wniosków do prac nad następnymi Strategiami Bezpieczeństwa Narodowego. Moja praca doktorska ma za zadanie zweryfikowanie hipotezy badawczej, że zmiany w polityce bezpieczeństwa państwa polskiego w latach 2004 – 2021 doprowadziły do wprowadzenia przepisów wspierających imigrację z krajów bliskich kulturowo.

Ze względu na tematykę pracy ważne jest zestawienie Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2007 r., 2014 r., 2020 r. ze statystykami dotyczącymi imigracji i opiniami respondentów na temat imigracji, celów polityki bezpieczeństwa państwa polskiego oraz zapisów Strategii w tym zakresie będą realizowane badania.

Poszukiwałam odpowiedzi na następujące pytania badawcze, które dotyczą okresu 2004 – 2021:

1. Jaka była skala napływu imigrantów do Polski i jak to zjawisko wpłynęło na politykę bezpieczeństwa państwa?
2. Jak ilościowo kształtował się napływ imigrantów w poszczególnych latach a jak kształtowała się ilość aktów prawnych?
3. Jakie z perspektywy celów polityki bezpieczeństwa państwa polskiego wyzwania/zagrożenia i szanse definiują dokumenty i respondenci?
4. W jaki sposób polityka bezpieczeństwa państwa polskiego reagowała na występujące wyzwanie wynikające z napływem imigrantów?
5. Jakie były kierunki zmian polityki bezpieczeństwa państwa polskiego w kontekście napływu imigrantów?
6. Na ile zmiany przepisów prawnych dotyczyły zjawiska imigracji a na ile konkretnych grup imigrantów?
7. Jak zmiany polityki bezpieczeństwa państwa polskiego w badanym okresie są postrzegane przez respondentów?
8. Jakie można zidentyfikować/wyodrębnić cele polityki bezpieczeństwa państwa polskiego w dokumentach a jakie w opinii respondentów?

9. Jakie były największe wyzwania/zagrożenia, z którymi polityka bezpieczeństwa państwa polskiego musiała sobie poradzić?
10. Jakie były efektywne działania realizacji polityki bezpieczeństwa państwa polskiego i jakich działań zabrakło według respondentów?

Głównym pytaniem badawczym w pracy jest: Jakie na podstawie doświadczeń można dać rekomendacje na przyszłość w temacie celów polityki bezpieczeństwa państwa polskiego?

Odpowiadając na pytania badawcze podjęłam decyzję o zastosowaniu kilku metod badań z obszaru nauk społecznych i prawnych:

1. Przegląd literatury przedmiotu
2. Analiza dokumentów oficjalnych – aktów prawnych i Strategii
3. Analiza komparatystyczna
4. Metoda ilościowa – statystyka opisowa
5. Metoda jakościowa – wywiady eksperckie

Przygotowania rozprawy doktorskiej rozpoczęłam od analizy literatury przedmiotu czyli analizy literatury w zakresie bezpieczeństwa, imigracji, polskiego ustawodawstwa z zakresu bezpieczeństwa i imigracji oraz analiza Strategii Bezpieczeństwa Narodowego.

Żeby wskazać podobieństwa i różnice między celami polityki bezpieczeństwa państwa polskiego zawartymi w Strategiach Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2007 r., 2014 r., 2020 r. zastosowałam metodę analizy komparatystycznej, mającą na celu wskazanie podobieństw i odmienności oraz porównanie aktów prawnych. Metoda ta obejmuje gromadzenie i studiowanie aktów prawnych. Została wykorzystana przy porównaniu ważnych ze względu na problematykę pracy elementów Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP z 2007 r., 2014 r., 2020 r. Analizę przeprowadziłam z wykorzystaniem ilościowej analizy treści i sporządziłam zestawienie tabelaryczne celów strategii i poszukiwaniu tych tematów we wszystkich Strategiach macierz. Wykorzystałam elementy ilościowej analizy treści.

W niniejszej pracy doktorskiej uzupełniłam analizę Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP pod kątem celów, wyzwań i zagrożeń dla polityki bezpieczeństwa narodowego wynikających z napływu imigrantów opiniami respondentów, biorących udział w tworzeniu Strategii z 2007 r., 2014 r. oraz 2020 r. Jest to ważne ze względu na wiedzę respondentów w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego oraz ich doświadczenia zawodowe. Może też spowodować konsekwencje dla polityki bezpieczeństwa, określenia jej słabych i mocnych stron.

W pracy dla pełnego zrozumienia zjawisk imigracyjnych wpływających na politykę bezpieczeństwa przedstawiłam przyczyny, przebieg i skutki ruchów imigracyjnych oraz

działania państwa w obszarze, analizy, planowania i przepisów prawnych. Są to działania takie jak m.in. tworzenie ośrodków dla imigrantów (tj. otwartych ośrodków dla cudzoziemców, ośrodków strzeżonych zamkniętych) oraz pomoc dla imigrantów (poprzez udzielanie schronienia, wyżywienia, opieki medycznej, opieki psychologicznej, dostęp do rynków pracy, pomoc socjalną, aktywizację społeczną). W pracy przedstawiłam aktywności na rzecz przeciwdziałania negatywnym skutkom imigracji.

Głównym celem polityki bezpieczeństwa państwa polskiego jest zagwarantowanie ciągłości istnienia i funkcjonowania narodu i państwa. Do szczegółowych celów polityki bezpieczeństwa państwa polskiego zalicza się: przetrwanie ludności i kultury, zachowanie stanu posiadania terytorialnego, zapewnienie samostanowienia państwa i jego samodzielności politycznej, niezakłócone działanie administracji państwowej i równowaga wewnątrz państwa oraz różne działania podnoszące poziom życia obywateli (zrównoważony rozwój społeczeństwa, gospodarki i środowiska)¹. Cele polityki bezpieczeństwa państwa polskiego opisałam po to żeby zidentyfikować najważniejsze cele ze względu na wyzwania wynikające z napływu imigrantów do Polski.

W dysertacji zastosowałam następujący układ pracy zawierający cztery rozdziały poprzedzone wstępem, a zakończone podsumowaniem, bibliografią oraz wykazem tabel, ikonografią.

W pierwszym rozdziale *Bezpieczeństwo narodowe – implikacje teoretyczne* omówiłam problematykę, dotyczącą bezpieczeństwa narodowego. Jest to część wprowadzająca. Stanowi fundament teoretyczny pracy. W tym rozdziale zawarte są takie zagadnienia jak: pojęcie bezpieczeństwa, rodzaje bezpieczeństwa, ujęcie bezpieczeństwa narodowego, na które składa się: bezpieczeństwo wewnętrzne oraz bezpieczeństwo zewnętrzne. Przystawione są także kategorie bezpieczeństwa, rodzaje bezpieczeństwa narodowego oraz współczesne uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego Polski.

W drugim rozdziale *Migracja i imigracja: przyczyny, główne kierunki, skutki społeczne i ekonomiczne, polskie ustawodawstwo* wyeksponowałam podstawowy podział i główne kierunki imigracji w latach 2004-2021. Przedstawiłam przyczyny i skutki społeczne ruchów migracyjnych w badanym okresie. Imigracje powodują skutki zarówno dla państwa przyjmującego jak i państwa, z którego imigrant przyjechał. Jak każde zjawisko powoduje korzyści i straty. Przybliżyłam podstawowy podział migracji oraz polskie ustawodawstwo dotyczące imigracji.

---

¹R. Zięba, J. Zając, *Budowa zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego Polski Ekspertyza*, BBN, Warszawa 2010, s. 31.

W rozdziale trzecim *Warunki i zasady pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej* omówiłam politykę azylową i migracyjną. Przeanalizowałam pojęcie azylu, wskazałam różnice między imigracją legalną a nielegalną oraz zagadnienia związane z przeciwdziałaniem imigracji nielegalnej. W tym rozdziale przedstawiłam także korzyści i straty wynikające z imigracji. Omówiłam też zjawisko imigracji jako zagrożenia kulturowego czy szansy na poprawę niżu demograficznego. Imigracje mogą być zarówno szansą jak i zagrożeniem. Opisałam warunki, jakie należy spełnić w celu otrzymania Karty Polaka oraz najważniejsze zagadnienia wynikające z tego faktu. Imigracja wiąże się z poznaniem wielu kultur, ale może również powodować straty, gdyż nie wszyscy imigranci chcą się integrować ze społecznością mieszkającą na danym terenie. Przedstawiłam zagadnienia dotyczące legalnej imigracji i ochrony cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W rozdziale czwartym *Strategie Bezpieczeństwa Narodowego RP* przedstawiłam definicje pojęcia strategia oraz Strategie Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej ze szczególnym uwzględnieniem ze względu na przedział czasowy przyjęty w pracy Strategii z 2007 r., 2014 r., 2020 r. Jest to część dotycząca dokumentów strategicznych RP, zawierająca główne cele oraz interesy dotyczące bezpieczeństwa państwa. Na podstawie analizy wywiadów z respondentami, dokumentów, literatury oraz wyciągania wniosków na tej podstawie przedstawiłam rekomendacje dotyczące polityki bezpieczeństwa państwa polskiego oraz zapisów Strategii.

Praca stanowi próbę zastosowania innego podejścia do problematyki z uwzględnieniem opinii osób zaangażowanych w proces współtworzenia Strategii. Dzięki temu w kolejnej części pracy mogłam wskazać rekomendacje i wskazówki do dalszego tworzenia Strategii. Rozprawa doktorska może być wstępem do pogłębienia badań nad tą problematyką oraz rozszerzenia zasygnalizowanych w pracy zagadnień badawczych. Podstawowym dokumentem dotyczącym imigracji i cudzoziemców są akty prawa europejskiego unormowane w polskim ustawodawstwie w *ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach* oraz w *ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP*.